

DEBATTMATCHEN

Lärarhandledning

I övningen Debattmatchen får eleverna möjlighet att fördjupa sig inom ett avgränsat område som rör yttrandefrihet. De får träna sig i argumentationsteknik, hur man förmedlar tankar och åsikter inför en grupp och hur man på ett strukturerat sätt kan framföra ett budskap.

Övningen har en tydlig koppling till läroplanen, eftersom eleverna får beröra ämnen ur såväl ett etiskt som ett internationellt perspektiv.

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Dela in klassen i sex grupper (eller fyra beroende på klassens storlek). Grupperna ska möta varandra i en debatt. Grupp ett ska möta grupp två, grupp tre ska möta grupp fyra och grupp fem ska möta grupp sex.

Varje grupp får en förutbestämd åsikt som de måste argumentera för, oavsett vad de själva egentligen tycker. De ska förbereda ett anförande och gärna göra research till talet. Huvudanförandet får vara max fem minuter långt.

DEBATTÄMNE

1. Sverige och diktaturen

Hösten 2016 besökte Sveriges statsminister Stefan Löfven Saudiarabien. Enligt regeringen var syftet med resan bland annat att diskutera situationen för mänskliga rättigheter, kriget i Syrien men också "ett ökat utbyte inom bland annat innovation och hållbarhetsfrågor." Med på resan var även företrädare för näringslivet, eftersom flera svenska företag bedriver handel med Saudiarabien. Samtidigt är Saudiarabien ingen demokrati. Yttrandefriheten begränsas i landet, kvinnor utsätts för allvarlig diskriminering och döds- och kroppsstraff används. Vilken relation ska Sverige egentligen ha med ett sådant land?

Grupp 1 vill att svenska företag inte ska få bedriva någon som helst handel med Saudiarabien.

Grupp 2 anser att svenska företag ska kunna handla med vilka länder de vill – även diktaturer.

2. Religion och yttrandefrihet

De senaste åren har frågan om det är okej att skämta om religion debatterats - inte minst på grund av Lars Vilks konst och den franska tidningen Charlie Hebdo satirteckningar och det hot och våld som de fått utstå. Men får man verkligen skämta om religion hur som helst? Eller borde religionen fredas från skämt, hån och hädelse?

Grupp 3 anser att religionen måste skyddas och att ett förbud mot att hån eller skämta om religion måste införas i Sverige.

Grupp 4 motsätter sig ett sådant förbud och anser att även religion och dess utövare måste tåla såväl skämt som kritik.

3. Övervakning

Det har nu gått över tre år sedan Edward Snowden avslöjade hur den amerikanska säkerhetstjänsten spionerar på stora delar av världens digitala kommunikation. En av

anledningarna till den omfattande övervakningen är att USA vill kunna förhindra framtida terrorattentat. Snowden anklagades för spionage och stöld av statlig egendom, ett brott som kan ge upp till 30 års fängelse. Han flydde därför till Ryssland där han nu befinner sig. Snowden hävdar att han enbart läckt dokumenten för att "informera allmänheten om vad som sker i deras namn och det som sker mot dem."

Grupp 5 anser att övervakning av människors digitala kommunikation aldrig bör vara tillåten – varken från statens sida eller från privata företag.

Grupp 6 anser att vi måste alla acceptera övervakning för att öka tryggheten och säkerheten.

DEBATTREGLER

Försök möblera klassrummet så att två grupper åt gången kan möta varandra i en debatt. De andra i klassen agerar publik i väntan på sin tur. Låt först grupp ett och två möta varandra, sedan grupp tre och fyra och till sist grupp fem och sex.

Varje debatt inleds med att grupperna håller varsitt huvudanförande på max fem minuter och därefter följer friare replikskiften. Efter varje avslutad debatt kan det vara lämpligt att gemensamt med resten av klassen lyfta fram exempel på olika argument som använts i debatten och analysera dem tillsammans. Sammanställ gärna argumentationen på tavlan.

Är det en tävling kan en "jury" bedöma debatten och utse en vinnare, eller så kan publiken göra det.

AVSLUTNING

Debatten är ett sätt att gemensamt träna argumentationsteknik. För att övningen ska ge underlag för bedömning av elevens färdigheter att framställa en argumenterande text, kan det vara bra om de får göra en individuell skrivuppgift. Som en lämplig avslutning på debattövningen kan man därför låta eleverna skriva egna debattartiklar.

KOPPLING TILL STYRDOKUMENT

Läroplanen för gymnasieskolan – skolans värdegrund och uppgifter

- "Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna"
- "Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana."
- "Det etiska perspektivet är av betydelse för många av de frågor som tas upp i utbildningen. Därför ska undervisningen i olika ämnen behandla detta perspektiv och ge en grund för och främja elevernas förmåga till personliga ställningstaganden"

Samhällskunskap 2

- Det nutida samhällets politiska utveckling utifrån historiska ideologiska villkor, till exempel mänskliga rättigheter, nationalism, kolonialism och jämställdhet, i relation till maktfördelning och ekonomiska villkor. Frågor om aktörens handlingsfrihet kontra strukturella villkor.
- Tematisk fördjupning i samhällsfrågor.

Svenska 2

- Muntlig framställning av utredande och argumenterande slag i och inför grupp. Användning av presentationstekniska hjälpmedel som stöd i muntlig framställning.

